

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติ การประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522¹

ธาวีตรี แก้วศิริ²

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎี ในการตรากฎหมาย จัดตั้งหน่วยงานรัฐวิสาหกิจเพื่อให้บริการสาธารณะ ซึ่งในการดำเนินงานอาจมีการกระทบสิทธิของบุคคล แต่เพื่อประโยชน์สาธารณะ รัฐจึงจำเป็นต้องมีการตรากฎหมายขึ้นเพื่อให้รัฐมีอำนาจพิเศษเหนือกว่าเอกชน และสามารถกระทำการอันเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลได้ ตลอดจนเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความสงบและเรียบร้อย จึงจำเป็นต้องมีบทลงโทษบุคคลที่ขัดขวางการดำเนินการของรัฐไว้ในกฎหมายด้วย โดยการตราพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 มีหลักการมา จากแนวคิดเกี่ยวกับการกิจของรัฐ และการให้หน่วยงานรัฐวิสาหกิจจัดทำบริการสาธารณะแทนรัฐ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจที่มีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ ในทรัพย์สินของเอกชน ประกอบไปด้วยทฤษฎีประโยชน์สาธารณะ ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจมหาชนหรืออำนาจสาธารณะ (La Puissance Publique) หรือเอกสิทธิแห่งอำนาจมหาชน (Prerogative de Puissance Publique) และทฤษฎีประโยชน์นิยม โดยกฎหมายกำหนดให้การประปาส่วนภูมิภาคมีสถานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ ในการประกอบและส่งเสริมธุรกิจการประปา โดยการสำรวจ จัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบ เพื่อใช้ในการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา รวมทั้งการดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับกิจการประปา เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การให้บริการสาธารณูปโภคโดยคำนึงถึงประโยชน์ของรัฐและสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นสำคัญ และสำหรับการประกอบกิจการของการประปาส่วนภูมิภาค มีการบริหารงานผ่านคณะกรรมการการประปาส่วนภูมิภาค ในการวางแผนนโยบายเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 โดยในการบริการสาธารณะกฎหมายได้ให้อำนาจแก่การประปาส่วนภูมิภาค สามารถใช้สอย หรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมิใช่ที่อยู่อาศัยของบุคคลใดๆ เป็นการชั่วคราว จึงจำเป็นต้องเข้าไปในพื้นที่อสังหาริมทรัพย์ของบุคคลอื่น เพื่อการสำรวจ ใช้สอย ตลอดจน การผลิต การส่งและการจำหน่ายน้ำประปา จึงมีการกระทบสิทธิต่างๆ ของบุคคลอื่น ในหลายด้านจนเกิดการฟ้องร้องเรียกค่าทดแทน

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จรล เล้งวิทยา และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนิยผล และรองศาสตราจารย์จุฑพร วงศ์ทองสวรรค์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

และมีการไต่ถามหาทางออกเพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชน อย่างไรก็ตามการบังคับใช้พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 เป็นการใช้อำนาจพิเศษของรัฐที่มีเหนือเอกชน จึงควรคำนึงหลักความได้สัดส่วนในการจำกัดสิทธิของบุคคลและประโยชน์ของรัฐ หลักนิติธรรม และไม่เป็นการเพิ่มภาระให้แก่เอกชนจนเกินสมควร อันเป็นหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้

จากการศึกษาทำให้ทราบว่ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 ยังไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมการปฏิบัติที่เป็นปัญหาหลายประการ โดยสรุปได้ดังนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่ง เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล โดยให้อำนาจแก่การประปาส่วนภูมิภาค ในการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินของเอกชน เพื่อจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 26 ซึ่งกำหนดว่าการตรากฎหมายที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักความจำเป็นและไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควร แต่พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 ในมาตรา 31 มีการจำกัดสิทธิของบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยห้ามมิให้เข้ายุ่งเกี่ยว ก่อสร้าง ปลูกต้นไม้ หรือกระทำการใด ๆ ในที่ดินของตนเองภายหลังจากการประปา ส่วนภูมิภาคได้กำหนดแนวเขตวางท่อแล้ว หากเจ้าของที่ดินหรือบุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องรวมทั้งการก่อสร้างสิ่งเล็กๆ ไปจนถึงสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่อย่างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยในแนวเขตที่การประปาส่วนภูมิภาคกำหนดไว้ นอกจากนั้นการประปาส่วนภูมิภาค ยังมีอำนาจรื้อถอนได้โดยไม่ต้องจ่ายค่าทดแทน และไม่ต้องออกค่าใช้จ่าย ในการรื้อถอน หากแต่ค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนเป็นหน้าที่ของผู้ก่อสร้าง ปลูกต้นไม้ หรือกระทำการใด ๆ ในที่ดิน รวมไปถึงเงินที่ต้องจ่ายให้แก่ผู้รับจ้างที่มาทำการปรับปรุงให้ที่ดินกลับมามีสภาพเหมือนเดิมด้วย ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ และสร้างภาระให้แก่เจ้าของที่ดินเกินสมควร

ประเด็นปัญหาที่สอง เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนในการใช้ที่ดินของบุคคลอื่น โดยพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 ได้กำหนดให้จ่ายค่าทดแทนด้วยจำนวนเงินอันเป็นธรรมกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินดังกล่าว ไว้ในมาตรา 30 วรรคสาม ซึ่งกำหนดให้การประปาส่วนภูมิภาคต้องจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองอย่างเป็นธรรม เพื่อเป็นการบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดกับเจ้าของที่ดิน เพราะเหตุที่การประปาส่วนภูมิภาคได้เข้าไปใช้สอยที่ดินนั้น หากแต่ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมาย ข้อบังคับ หรือระเบียบ ของการประปาส่วนภูมิภาค ที่กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าทดแทนไว้อย่างชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในการกำหนดค่าทดแทนและหลักเกณฑ์การจ่าย และหากเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติการไฟฟ้า ฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการด้านสาธารณูปโภคเช่นกัน ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินค่าทดแทนไว้ โดยให้กำหนดตามบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์และ

นิติกรรม (คำนวณจากราคาประเมินเพื่อคำนวณภาษีซื้อขาย) อีกทั้งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนเงิน ค่าทดแทนเอาไว้หลายประการ ซึ่งสามารถนำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณเงินค่าทดแทนของการประปาส่วนภูมิภาค ต่อไปได้ จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าทดแทน โดยศึกษาแนวทางจากรัฐวิสาหกิจอื่น และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นปัญหาที่สาม เกี่ยวกับการคุ้มครองพนักงานหรือลูกจ้างของการประปาส่วนภูมิภาคในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 ได้ให้อำนาจแก่พนักงานการประปาส่วนภูมิภาค สามารถเข้าไปในที่ดินหรือสถานที่ของบุคคลใดๆ ก็ได้ ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อแก้ไข ซ่อมแซม หรือตรวจสอบ อันเป็นการป้องกันอันตรายหรือความเสียหาย ที่จะเกิดต่อระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา แต่ยังมีข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ในเวลากลางคืนต้องมีผู้ให้ความยินยอมให้เข้าไปในสถานที่นั้นก่อน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง และยังไม่มียกเว้นคุ้มครองผู้ปฏิบัติงาน และบุคคลภายนอกกรณีหากเกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานดังกล่าว เมื่อเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2503 ได้ให้อำนาจแก่พนักงานหรือลูกจ้าง มีอำนาจกระทำการเช่นเดียวกัน แต่มีบทบัญญัติที่ให้พนักงานหรือลูกจ้างปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังให้กระทบสิทธิของผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อยที่สุด แต่หากเกิดความเสียหายเกิดขึ้นก็มีบทบัญญัติให้เยียวยาความเสียหายโดยให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นผู้รับผิดชอบความเสียหายอันเกิดแต่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ป้องกันและบรรเทาความเสียหายที่จะเกิดแก่ประชาชน และในขณะเดียวกันก็เป็นการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้วย ซึ่งการประปาส่วนภูมิภาคสามารถนำหลักการดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางกำหนดมาตรการคุ้มครองพนักงานหรือลูกจ้างของการประปาส่วนภูมิภาคในการปฏิบัติหน้าที่ได้ เช่นเดียวกับกฎหมายของรัฐวิสาหกิจอื่น

ประเด็นปัญหาที่สี่ เกี่ยวกับบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 โดยมาตรา 34 มีบทกำหนดโทษสำหรับ ผู้ที่ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำของพนักงานหรือลูกจ้างไว้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งการประปาส่วนภูมิภาค เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจดำเนินการของรัฐบาลในด้านการบริการสาธารณะ จึงมีบทกำหนดโทษไว้เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำการที่เป็นการขัดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นั้นๆ ในการปฏิบัติภารกิจตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอันเป็นการอำนวยความสะดวกบริการสาธารณะให้เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่หยุดชะงักอันจะทำให้เกิดผลกระทบกับประชาชนเป็นวงกว้าง และเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ที่การกระทำความผิดมีลักษณะสลับซับซ้อนและมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เช่น ข้าราชการพนักงานจนถึงขั้นทำร้ายร่างกาย ทำให้พนักงานไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ อีกทั้งระวางโทษดังกล่าวมีลักษณะการกระทำเช่นเดียวกับประมวลกฎหมาย

อาญา มาตรา 138 และมาตรา 140 แต่มีบทกำหนดโทษน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาก และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงควรปรับปรุงอัตราโทษให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา และให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติการประปา ส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 ผู้ศึกษาเห็นว่ามิมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปัญหาบทบัญญัติมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 จำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควร

เสนอให้แก้ไขมาตรา 31 โดยกำหนดให้การประปาส่วนภูมิภาค มีอำนาจ รื้อถอน โรงเรือน ต้นไม้ สิ่งปลูกสร้างอื่นที่สร้างขึ้นในบริเวณที่กำหนดแนวเขตวางท่อน้ำ แต่ต้องชดเชยค่าเสียหาย ตามสมควร แก่กรณีให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใดที่ปลูกสร้างขึ้น หรือผู้มีสิทธิได้รับค่าเสียหายดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรับรองสิทธิเสรีภาพของบุคคลและให้พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 มาตรา 30 สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

จึงเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 31 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน “ในบริเวณที่กำหนดตาม มาตรา 30 วรรคสอง ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นปลูกต้นไม้ หรือกระทำการใดๆ อันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นอุปสรรคต่อระบบการผลิต การส่งและการจำหน่ายน้ำประปา เว้นแต่ จะได้รับอนุญาตจาก ประปาส่วนภูมิภาคเป็นหนังสือ ในการอนุญาตนั้นจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขอย่างหนึ่ง อย่างใดด้วยก็ได้ บรรดาโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใดที่ปลูกขึ้น หรือสร้างขึ้นโดยไม่ได้รับ อนุญาตจากการประปาส่วนภูมิภาค ให้การประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจรื้อถอน ขนย้าย ตัดฟัน หรือกระทำการ ใด ๆ ได้ตามควรแก่กรณี โดยชดเชยค่าเสียหายตามสมควรแก่กรณีให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใดที่ปลูกสร้างขึ้นหรือผู้มีสิทธิได้รับค่าเสียหายเช่นว่านั้น”

2. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนการใช้ที่ดินของบุคคลอื่น

เห็นควรกำหนดให้คณะกรรมการการประปาส่วนภูมิภาค มีอำนาจวางข้อบังคับเกี่ยวกับกำหนด ค่าทดแทนสำหรับการเวนคืน หรือใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ของบุคคลอื่น โดยเทียบเคียงหลักเกณฑ์ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหา อสังหาริมทรัพย์ เพื่อกิจการขนส่งมวลชน พ.ศ. 2540 และหลักเกณฑ์การกำหนดค่าทดแทนของการไฟฟ้า ฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณหรือกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน ของการประปาส่วนภูมิภาค

จึงเสนอให้แก้ไขพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 โดยเพิ่มเติมมาตรา 17 (13) มีข้อความว่า “วางข้อบังคับว่าด้วยการกำหนดค่าทดแทนสำหรับการเวนคืน หรือใช้ประโยชน์ใน อสังหาริมทรัพย์ของบุคคลอื่น”

3. ปัญหามาตรการคุ้มครองพนักงานหรือลูกจ้างในการปฏิบัติหน้าที่

ผู้ศึกษาเห็นว่าพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 ควรจะกำหนดบทคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยยกเว้นกรณีไม่อาจหาผู้ให้ความยินยอมได้ แต่ให้คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงาน หรือลูกจ้างของการประปาส่วนภูมิภาค

จึงเสนอให้แก้ไขมาตรา 32 วรรคสอง และขอเพิ่มเติมมาตรา 32 วรรคสาม ดังนี้

3.1 เสนอแก้ไขมาตรา 32 วรรคสอง จากเดิม “การเข้าดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้นจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองก่อน แต่ถ้าเจ้าของ หรือ ผู้ครอบครองไม่อยู่ ณ ที่นั้นด้วย ต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นก่อน”

เสนอให้แก้ไขมาตรา 32 วรรคสอง โดยใช้ถ้อยคำดังต่อไปนี้แทน “การเข้าดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้นจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองก่อน แต่ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่อยู่ ณ ที่นั้นด้วยต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นก่อน เว้นแต่ ในกรณีที่ไม่มีผู้ให้ความยินยอมได้”

3.2 ขอเพิ่มเติมมาตรา 32 วรรคสาม ใช้ถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ทั้งนี้ การเข้าดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คำนึงถึงความเสียหายและความจำเป็นในการบรรเทาผลร้ายนั้น โดยให้เกิดผลกระทบแก่เจ้าของสถานที่อย่างน้อยที่สุด หากเกิดความเสียหายจากกระทำนั้นให้ กปภ. เป็นผู้ชดเชยความเสียหายแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่”

4. ปัญหาบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522

เห็นควรมีการเพิ่มบทลงโทษสำหรับการขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานหรือลูกจ้างการประปาส่วนภูมิภาค ที่เป็นการกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือมีการร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สามคนขึ้นไป โดยเพิ่มเติม มาตรา 34 วรรคสอง และวรรคสาม โดยใช้ข้อความดังต่อไปนี้

4.1 มาตรา 34 วรรคสอง “กรณีตามวรรคหนึ่ง หากได้กระทำความผิดโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

4.2 มาตรา 34 วรรคสาม “กรณีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หากได้กระทำความผิดโดยมีหรือใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สามคนขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

เอกสารอ้างอิง

- วรพจน์ วิสสุตพิชญ์. ข้อความคิดและหลักการพื้นฐานในกฎหมายมหาชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2540.
- รณชิต แยมสะอาด. ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้มาจากการเวนคืน. บทบัณฑิตย์ 59, 2546.
- หุคุด แสงอุทัย. หลักรัฐธรรมนูญทั่วไป. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ วิญญูชน, 2538.
- สุรพล นิติไกลพจน์. หลักกฎหมายพื้นฐานมหาชนทางเศรษฐกิจของฝรั่งเศส. วารสารนิติศาสตร์ 24, 2537.
- หุคุด แสงอุทัย. หลักรัฐธรรมนูญทั่วไป. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ วิญญูชน, 2538.